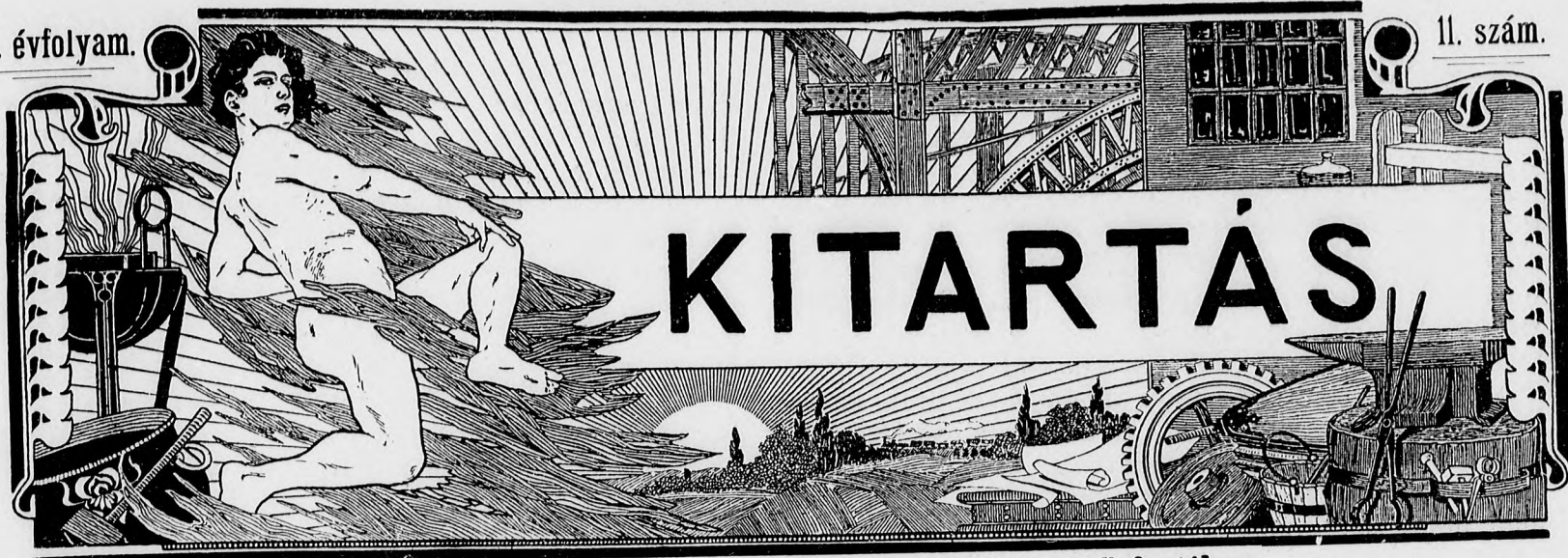

1900. márczius hó 18-án.

II. évfolyam.

II. szám.

Társadalmi, szépirodalmi és ismeretterjesztő hetilap.

MEGJELENIK VASÁRNAPONKINT.

Előfizetési díj:
Helyben és vidéken postaküldéssel . . . . . 24 korona.
Az előfizetők baleset általi halál, állandó vagy részleges munkaképtelenség esetére a *Nemzeti Baleset Biztosító Részvénytársaságnál* 2000 koronára vannak biztosítva.

Felelős szerkesztő:
benedekfalvi dr. LUBY GYULA,
köz- és váltó-ügyvéd,
a m. kir. államvasutak titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
VIII. ker., Köztemető-út 3. sz.
Telefon szám 58-61.

Meghívó.

*Minden külön értesítés helyett van szerencsénk
tisztelt tagjainkat a folyó évi*

márczius hó 25-én délelőtt 10 órakor

*a budapesti Tattersall helyiségében (külső kerepesi-ut
21. sz., a keleti pályaudvar leszálló oldalával szemben)
tartandó*

alakuló közgyűlésünkre

tisztelettel meghívni.

*Tekintettel arra a körülményre, hogy tagjainkat az alakuló
közgyűlésen történekről kimerítően akarjuk értesíteni, a »Kitartás«
legközelebbi száma nem vasárnap, hanem kedden, márczius hó 27-én
jelenik meg.*

Orosz igazságszolgáltatás.

Az orosz igazságszolgáltatásnak sohasem volt a kulturnépek előtt tekintélye. Az épenséggel nem ellenőrizhető adminisztratív büntetések, amiket politikai hatóságok hajtottak végre minden törvényszéki eljárás nélkül, nem tetsző, »kellemetlen« polgárokon teljesen diskreditálták az igazságszolgáltatást. Szó volt róla, hogy Oroszországban is életbeléptetik az európai értelemben vett esküdszéki eljárást. De a szó csak szó maradt. Valóban nap-nap után olyan érdekes ítéletet mondanak ki az orosz esküdt urak, hogy érdemes ezekkel foglalkozni. Ime néhány eset:

Tulában egy fiatal erőteljes parasztlegénynek nem ment sehogysem a fejébe, hogy az édes apja tisztességes, munkás embert akar belőle nevelni, pórázon tartja és épenséggel nem türi, hogy a fiu nap-nap után holtrészezen jöjjön haza. Minden skrupulus nélkül elhatározta, hogy elteszi az öreget láb alól, szövetkezett is egy hasonszőrü legénnyel, aki néhány liter vutkiért megígérte a segédkezést. Meg is ölték az öreget s az esküdték felmentették a fiut, mint aki »nagy felindultságában« követte el a tettet.

Vagy például egy másik eset. Egy fiatal parasztnő szerelmi viszonyt folytat Pétervárott egy katonával. Gyermeke születik s a minden emberi formából kivetkőzött anya parafadugót tölt le az ártatlan kis gyermek torkába, végignézi a gyermek haláltusáját, egy bérház lépcsőházába teszi ki, rajtakapják, elfogják, az esküdték előtt állatias nyugalommal mondja el az egészet, s az esküdték — tizenkét apa — felmentik őt.

Figyelemreméltó az a verdikt, amit a közelmúltban hoztak valami Linevicz nevű asszonyság ügyében. Ez az asszony a legképtelenebb raffinériával kiozta hónapokon át nevelt leányát. Valóságos mártíromság volt a kis tizenhárom esztendő Katija élete, akit Lineviczné hónapról-hónapra a ház egy félreeső zugában tartott, rugdosott, vert, késsel szurkált, koplaltatott. A teljesen elsenyedett leánykán végre megesett a szomszédok szive, följelentették Linevicznét, s az esküdték hosszas megfontlás után nem tartották őt elítélhetőnek.

A legkülönösebb mégis csak a Konowalow-ügy, amelyet karácsony előtt tárgyalt a pétervári bíróság. Rettenetes képét adja ez a teljes erkölcsi züllöttségnek, az orosz nép babonás butaságának.

Konowalow Péter, jóra való lakatosmester 1894-ben nőül vette Kisselew Annát, egy csodaszép, de annál romlottabb parasztleányt. A menyecske a házasság első hónapjában ott hagyta már a urát, egy másik orosz községbe költözött, hogy ott kényelmesen folytathassa könnyelmű életét. A ritka szép nőnek akadtak is csakhamar barátai, s tulajdon édes anyját, meg valami Pawlow Anna nevű barát-nőjét is maga mellé vette s ezek képezték a hetéra szolgálazemélyzetét. Igen ám, de orosz törvények szerint a férj kényszerítheti az asszonyt az együttélésre. A férj eleinte rimánkodott, könyörgött s midőn az esdeklés nem használt, élni akart a jogával. Ekkor tehát elhatározta az asszony, hogy bármi módon, de megszabadul tőle. Bámulatosan felépített tervszerűséggel kezdett a munkába. Agyon akarta itatni lassankint a vézna testalkatu és szervezetű férfit. Heteken át döntötte belé a legerősebb pálinkát, — mindhiába. Elérkezett eközben a: »Csodatevő Miklós« napja. A nagy ünnepen az asszony,

az anya, a barátai órákig imádkoztak csodatevő Miklós szentképe előtt, hogy legyen nekik segítségükre s imádkozás után — megfojtották Konowalowot. Elrejtették a holttestet s csak harmadfélév múlva került napvilágra a dolog. S az esküdték nem találták bűnösnek.

Dalok.

*Mikor veled találkoztam
Valamikor régen,
Aranyszélű rózsafelhők
Usztak át az égen.*

*Azt a helyet, azt az utat
Hej de sokszor járom. . . .
Fakad-e ott rózsabokor?
Mindegyre azt várom!*

*

*Bár minden csepp könnyemből
Gyöngyszemecske válnék,
Amint árván bolyongok,
Mint egy sötét árnyék.*

*A gyöngyszemekről kedvesem
Akadnál nyomomba . . . .
Szoríthatnálak még egyszer
Ölelő karomba.*

*

*Bár soha a földre
Egy lány se születne
Bár soha a földön
Egy lány se szeretne.*

*Nem folyna oly sok könny
Hiába . . . hiába . . . .
Nem volna oly sok szív
Vigasztalan, árva.*

Csapó Róza.

A színház Japánban.

Japánban, hol az emberek életfölfogása és gondolkozása sokszor homlokegyenest ellenkezik a miénkkel, jellemzetesen másminő a színpad művésze is, mint minálunk. Irodalmi alapokon indult fejlődésnek, de csakhamar megtagadta származását. A XVII. században már van kész színpadja Japánnak s az előkelőség érdeklődik az előadások iránt, sőt izlésének finomultabb volta bizonyos keresettségre kényszeríti a szerzőket. A század végén oly lázas az érdeklődés, hogy az uralkodó rendeletet, sogunalet kénytelen kibocsátani, megtiltván, hogy a nézők fegyveresen jelenjenek meg az előadáson. Nyilván megesett, hogy a tetszés és nem tetszés hevében tovább mentek az egyszerű piszegés vagy tapsolásnál. Az előkelő osztály, a samuraik, meg-alázónak tekintették a rendeletet s inkább nem mentek többé színházba.

Ettől kezdve irányt változtat s a tömeg izlésének szolgálatába áll a japáni színpad. A becsületesség, a hűség, az igazság, a szülői szeretet az

előadott darabok tárgya továbbra is, de a kifejezés formáinak művészi volta lazul, az ábrázolt jellemek körvonalait tulzásba viszi s a hol csak szenvedelmesnek kéne lennie, ott az eszeveszettség határait is túllépi. Izgatott hősei helyébe dühöngő torzalakok lépnek, formátlan paródiákká válnak a legnemesebb indulatok esetelése.

Már ezután csak egyetlen műfaj létezik náluk: a dráma. És milyen dráma! A milyen a lázas izgalmakra szomjuhozó tömegnek tetszik: összeseküvés, párbaj, banditák, rablógyilkosság, irgalmatlan boszu, öngyilkosság, szerelmi ármány s efélék. . . Szerző-szerzőre licitál, elannyira, hogy a mult század végén már semmiféle emberiesebb indulat nem jutott szóhoz a japáni színpadokon. Nem az élet kifejezője s ábrázolója volt színpadjuk, de az élet epileptikus torzképeivel szolgált. Az ábrázolás eszközei is, borzalmasabbnál-borzalmasabbakká váltak. Eleinte színes papírszalaggal ábrázolták a sebből ömlő vért, utóbb zacskóba kötött vérbe döfött a gyilkos és így vér dült a sebből, a mi iszonyuan tetszett a nézőknek. A kínzási jelenetek is sok méltánylásra találtak, a keresztre feszítés például biztos hatásra számíthatott, kivált ha csakugyan kínlódott és vonaglott az áldozat; olykor s ezek voltak a nagy színpadi szenzációk, a publikum tapsai között vágták le egy-egy áldozat karját vagy tölték ki szemét.

A színészek persze kézzel-lábbal iparkodtak, hogy maguk felé irányítsák a publikum hajlandóságát. Midőn a főszereplő a színre lépett, künt a kulisszák mögött lábformára faragott fával jelezték lépései zaját, hogy annál rettenetesebb legyen járása. A mimika is háthorzongatásra irányult s úgy festették ábrázatukat, hogy láttukra hüljön meg a nézőben a vér. Zöld s piros csikokat festettek arcukra, homlokukra, szemüket rémületesen forgatták. Egyik nagy színésztől, Yamanaka Heikuróról jegyezték föl, hogy egy démoni szerepére készülvén, oly borzasztó maszkot eszelt ki, hogy felesége szörnyet halt, midőn megpillantotta őt.

Az állatok is szerepelnek a japáni színpadon. Ló, oroszlán, tigris, bika, róka, varangy ép úgy játszanak az előadott mesékben, mint az ember; persze megannyi komédiás bujik a bőrükbe. Szerepelnek sárkányok s egyéb fantasztikus lények, emberfejű kutyák, rókafejű emberek, sőt az égbe szálló lelket is ábrázolják: egy lassan emelkedő gömb segítségével.

A színészeket a nép söpredékéből toborozták hajdan s megvetett lények voltak. A társadalomból kirekesztve éltek, szigorun ügyeltek rájuk s csak fátyolozott arczczal mehettek ki az utcára, illetőleg olyan sisakfélét kellett hordaniok, mely arczukat elfödte. Helyzetük apránként javult, szabadabbak lettek s bár ma is inkább elkülönített osztályt alkotnak, de megbecsülik őket. Mint a hóhérság, a színészmesterség ágról-ágra szállt ugyanazon családban s egyes színpadi fogások titkát féltékenyen őrzi a család. Minden színész-családnak külön czimere van.

Japánban csak férfi-színészek vannak — nő elvéve lép csupán színpadra és soha nagy nyilvánosság előtt. A női szerepeket rendszeren férfi játszsza s ezeket becsüli, fizeti legjobban a direkczió. Sőt bizonyos előjogokkal is bír az ilyen színész. Kora gyermekségétől, kizárólag női társaságban nevelik, ugyiszólva tenyésztik női szerepkörére s a magánéletben is női köntösöket visel.

A színészeket jól fizetik. Icsikava Dandzsuro (a IX. ily néven), Japán leghíresebb színésze ma, 5000 yent (egy yen 2 korona ötven fillér — 3 korona) kap két-három hónapra terjedő szereplésért. És bőven kapnak ajándékot is a nézőktől.

Olyik színészének halálát mélyen gyászolja egész Japán. Mitford, az angol utazó írja, hogy midőn 1833-ban meghalt Bando Suka és Szeigava Roko, mindketten nőszereplők, Veddoban oda volt a lakosság s valósággal jajveszékelték az utczákon. »Ha milliókat kér az, a ki föl tudta volna támasztani őket, a milliókat nyomban kifizették volna«. Így siratják majd annak idején mai nagy művészeit is: Dandzsurát, Kikugorot, Fukuskét és Szadanzsit. Valóságos félistenek ezek Japánban s olyan áhitatosan csodálják is őket.

A vadorsó halála.

*Zúg-búg a szél, tombol a nagy vihar
Sűrű pelyhekben hull alá a hó
Sulya alatt meghajlik az ihar
Bolyong az erdőben a vadorsó.*

*Buvó helyet keres, de nem talál,
Talán az Isten büntetése ez?
Dermeszt a hideg, fagyaszt mint halál
S csörtető vadakra hiába les.*

*Türelme folytán szitok kél ajkán
Fegyverét vállról lábhoz sülyesztí,
Káromló szavát viszi az orkán
S fagyos tagjait csonttá dermesztí.*

*Átkozott szerencse, te hű társam
Hol rejtőzöl? Vagy tán elvesztém azt,
Vagy démonok lovagolnak rajtam
Azok hideg lehelete fagyaszt?*

*Vagy tán letűnt szerencse-csillagom,
Ha úgy van, akkor jöjj fagyos halál,
Sirom szélén is azt kiáltozom
Enyém a vad, mit fegyverem talál.*

*Ereje fogy, tagjai zsibbadnak,
Érzi a halál hűs leheletét,
Üveges szemei becsukódnak
A hóba ejti ócska fegyverét.*

*Csendesült a vihar, megállt a hó,
A borus ég hajnalra kiderült,
Örök álmat alszik a vadorsó,
Bűnös lelke jobblétre szenderült.*

Zsitvay Sándor.

A zöld király bajai.*)

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy legény, az elment vándorolni. Megy, mendegél jó sokáig, egyszer csak egy rengeteg erdőben odaér egy kunyhóhoz. A kunyhó előtt egy fa volt s mikor jobban megnézi, akkor látja, hogy a fa köré egy vastag szakál van csavarodva.

— Uram s én Istenem, — gondolja magában a legény — kié lehet ez a szakál?

Azzal megfogja a szakál végét, kezdi lecsavarni a fáról, csavarja egy óra hosszáig, még akkor sem ért le róla. Csavarja még egy óráig, utoljára nagynehezen lent lett.

— No de már most hol a szakálnak a másik vége?

Megy utána, odaér a kunyhó ajtajához, hát tárva-nyitva. Belép, körülnéz, akkor látja, hogy a kunyhó közepén egy asztal s az asztal mellett egy öreg-öreg ember bóbiskol. Azé volt a szakál.

A legény nagybátran odaköszön:

— Jó napot adjon Isten, öregapám!

Nem felel senki, hanem helyette egy macska nyávogott az ajtóban. Azt nyávogta:

— Gombolyítsd, gombolyítsd
Öreg bácsi szakálát.
Nyau nyau nyau, nyau, nyau, nyau,
Öreg bácsi szakálát!

Jól van, a legény szót fogadott, elkezdte a szakált gombolyítani. Gombolyította egész nap, mert még az asztal köré is hetvenhét-szer oda volt csavarodva s addig gombolyította, míg utoljára a mennykő nagy szakál ott volt egy csomóban az asztal tetején.

Mikor ott volt, megint köszönt nagy tisztelességgel:

— Jó napot adjon Isten, öregapám!

Az öreg ember erre kinyitotta a szemét és azt mondta:

— Adjon Isten neked is, édes fiam! Háromszáz esztendeje ülök már itt s aluszom, de aludtam volna a világ végéig is, ha te nem jössz és a szakálatomat föl nem gombolyítod. Mi járatban vagy?

— Én bizony, öregapám, szolgálatot keresnék, ha valahol kaphatnék

— No ha szolgálatot keresnél, csak menj mindig egyenesen előre ebben az erdőben s ha kiértél, majd odaérsz a zöld király országába, ott szegődj el a kastélyba. De azt megmondom, amíg oda nem érsz, soha földön ne hálj, hanem mindig csak a fák tetejében.

A legény megköszönte a jó tanácsot és indulni akart, de az öreg ember marasztalta:

— Az éjjel még csak maradj itt nálam, majd bekenem a testedet egy kis zsirral és ettől minden állatnak a beszédét megértheted.

Jól van, ott maradt a legény s mikor le akart feküdni az öreg ember odaszólt a macskájának:

— Nyau, nyau, hol a köcsög?
Csak nem ette meg a hörcsög!

A macska pedig azt felelte:

— Nyau, nyau, dehogy ette.
Itt az ír, csak kenje-fenje!

Aztán meg is kente-fente az öreg ember a legényt becsületesen, reggel pedig utnak eresztette.

*) Ezután minden hónapban gondoskodunk arról, hogy a »Kitartás« tagjai gyermekeinek is hozzunk egy kis szórakoztató olvasmányt.

Ment a legény, mendegélt s mikor este lett, fölmászott egy fára. Amint ott kuporog-kuporog, csak hallja ám, hogy jön oda a fa alá mindenféle állat: medve, farkas, róka, menyét, nyul meg mindenféle. Gyűlésük volt az állatoknak és össze-vissza tanakodtak. Mikor már eleget beszéltek, lármáztak, azt kérdi a medve:

— Nem tudtok valami ujságot?

Mindenki hallgatott, csak a nyul szólalt meg:

— De bizony tudok valamit.

— No mit?

— Azt hogy a zöld királynak megnémult az egyetlen leánya és senki sem tud rajta segíteni. Pedig a bolondok, ha egy rózsát elégetnének és annak a hamujával behintnék a fejét, mindjárt tudna megint beszélni.

Azzal elszéledtek az állatok, ki erre, ki arra, a legény pedig aludt reggelig.

Reggel leszáll a fáról, megy tovább a rengeteg erdőben, megy egész késő estig, akkor sem érte végét. Mit volt neki mit tenni, megint fölmászott a fára s ott lekuporodott, hogy majd aluszik.

Amint ott kuporog-kuporog, csak jön ám oda mindenféle állat: medve, farkas, róka, menyét, nyul s ott nagyban tanakodtak. Mikor vége volt a gyűlésnek, megint kérdezte a medve:

— Ki tud közületek valami ujságot?

Mindenki hallgatott, csak a róka szólalt meg:

— Én tudok.

— No mit tudsz?

— Hát azt, hogy a zöld királynak van egy kútja, abban azelőtt olyan tiszta víz volt, mint az ezüst, most pedig olyan zavaros, hogy nem lehet meginni. Pedig a bolondok, ha kivennék a fenekéről azt a nagy követ, amit a multkor egy szolgáló ejtett bele, mindjárt tiszta lenne megint a vize.

Azzal elmentek az állatok, a legény pedig ott aludt a fán egész éjszaka.

Reggel leszáll a fáról, megy tovább a rengeteg erdőben, megy egész késő estig, akkor sem érte végét. Mit volt neki mit tenni, megint fölmászik egy fára.

Amint ott kuporog kuporog, csak jön ám oda megint mindenféle állat: medve, farkas, róka, menyét, nyul meg mindenféle s nagyban tanácskoznak. Mikor vége volt a gyűlésnek, megint kérdezte a medve:

— Nem tudtok valami ujságot?

Mindenki hallgatott, csak a farkas szólalt meg:

— De bizony tudok.

— No mit?

— Azt, hogy a zöld királynak van egy kertje, abban azelőtt minden fa ezüst virágot virágozott, arany gyümölcsöt termett, most pedig mind száradásnak indul. Pedig a bolondok, ha fölásná azt az aranylánczot, amelyik háromsorosan keríti be az egész kertet, megint ezüst virágot virágozna, megint arany gyümölcsöt teremne minden fa.

Azzal elszéledtek az állatok és a legény aludt egész reggelig.

Reggel megy tovább s alig ment száz lépést, kiért az erdőből s ott volt a zöld király országában. Itt elszegődött a királyi kastélyban.

Egyszer az udvarban dolgoztatott. Amint javában dolgozik, jön ki a király, odamegy hozzá s azt mondja neki:

— Hallod-e, merits nekem egy kis vizet, nagyon szomjas vagyok.

Jól van, odament a legény a kuthoz, merített föl egy kis vizet és odavitte a királynak.

— Jaj, — azt mondja a király — már megint nem tudom ezt a vizet meginni, megint milyen piszkos, zavaros! Hej, ha valaki tudna a bajomon segíteni!

— Majd segítek én, fölséges király uram, csak adjon mellém egy pár embert.

— Hej, hogyne adnék? Adok bizony!

Alighogy ott volt egy pár ember segítségnek, a legény kiemelte velük a követ a kut fenekéről s abban a szempillantásban olyan tiszta lett a vize, mint az ezüst.

Nagyon megörült a király s úgy megszerette a legényt, hogy ki sem mondhatom. El sem érezte magától, mindig vele kellett lennie.

Egyszer lesétáltak a kertbe. Mikor leértek, a király elsomorodott, nagyokat sóhajtozott és azt mondta:

— Lásd-e, édes fiam, hogyan száradnak ezek a fák, pedig azelőtt mind ezüst virágot virágoztak, arany gyümölcsöt termelt. Hej, ha megint úgy lehetne!

— Már hogyne lehetne, fölséges király uram! Csak adjon mellém egy pár embert, mindjárt ki-virágoznak a fái.

Hej, de szívesen adott volna a király akár ezer embert is! Hanem a legénynek csak egy pár kellett, azokkal kezdte el a kertet körülásni. Amint három sorosan föl-fölszedegették az aranylánczot, mindig több meg több fa virágozott ki s mire a láncz egészen kikerült a földből csupa virág volt minden fa.

No, gondolhatjátok, hogyan megörült a király! Ha eddig is szerette a legényt, most még százszor jobban szerette és azt a rémitő nagy aranylánczot, amit a földből kiástak, azt is neki adta.

Mindig örült volna most már szegény király, csak ha leányára nézett, akkor szomorodott el. Olyan szép volt, mint a kinyílt virág, csak nem tudott beszélni.

— Hej, — azt mondja a legénynek — csak ezen is tudnál segíteni, mint a többi bajomon!

— Talán tudok — felelte a legény.

— No, édes fiam, ha tudsz, akkor tied is a leányom, meg a fele királyságom.

Jól van, a legény keresett egy szép piros rózsát, nagyvívázva elégette, hogy a hamuja mind megmaradjon, aztán a hamuval behintette a királyleánynak a fejét.

Abban a szempillantásban elkezdett a királykisasszony beszélni és úgy beszélt, mintha sohasem lett volna néma.

No, volt aztán öröm meg öröm. A király meg a királyleány azt sem tudták, hogyan hálálkodjanak, ölelték, csókolták a legényt, és megvolt a hetedhét országra szóló lakodalom. Én is ott ettem és ittam, soha életemben úgy nem mulattam.

Máv. altiszti bál Munkácon. Munkácsi levelezőnk írja: február hó 24-én a munkácsi Csillag-szálloda összes termeiben tartatott meg a Máv. altisztek táncmulatsága. A mulatság kitűnően sikerült, s a jelen volt közönség kiválóan virradtig fesztelenül mulatott.

E mulatság az altisztek által először tartatott az alakulandó Máv. altiszti kör alapja javára, a melyen a rendező-bizottság minden tekintetben kitett magáért s a közönség tetszését és meglegedését teljesen kivívta. A terem díszítése várakozáson felül sikerült, s a különböző vasuti jelvények nagyban emelték a bálterem fényét.

A mulatságon jelen volt hölgyek közül az alábbiakat sikerült feljegyeznünk, s mindazok, a kik tévedésből a névsorból kimaradtak, ne vegyék rossz néven, miután az nem rossz akaratból, de csakis véletlenségből történetelt meg.

Jelen voltak: **Asszonyok:** Dr. Rózner Arnoldné, Tóth Lajosné Fialka Miksáné, Garay Jánosné, Szabó Péterné, Kun Károlyné, Horváth Lajosné, Varga Sándorné, Mezei Sándorné, Novák Lajosné, Károly Lajosné, Szabó Miklósné, Kovács Nándorné, Walla Jenőné, Dallos Antalné, Honétzy Béláné (S.-A.-Ujhely), Simonka Gergelyné, Papp Györgyné (Bátyu), Mihalics Jenőné (Bátyu), Havér Nándorné, özv. Alsószopori Nagy, Antalné, Komka Béláné, Dohos Ferenczné, Assmann Edéné, Melega Miklósné, Paár Guidóné, Békésy Antalné, Friedmann N.-né, Kocsis Józsefné, Fenyvesi Józsefné, Magyar Ferenczné, Udvari Ferenczné, Dobrowolszky Ferenczné, Tóth Jánosné, Katrics Jánosné, Gottvald Gyuláné, Tar Albertné, Márczy Vinczéné, Schláger Józsefné, Bornemisza Károlyné, Szabó S.-né, stb. **Leányok:** Dobrowolszky Margit, Novák nővérek, Kellner Bella, (S.-A.-Ujhely), Kulina Emma, Katrics nővérek, Garay nővérek, Székely Ilona, Schláger Erzsike (Budapest), Plahi Elvira (Bátyu), Puky Mariska, Mihalovics Etel, Bernát Julianna, Vékásy nővérek, stb.

Felülfizetések: Dr. Rózner Arnold 16 kor. »Kitartás« szerkesztősége (Bpest) 10 kor. Mezey Mór 10 kor. Tarry Károly forg. fóm. 8 kor. Fialka Miksa főmérnök 8 kor. Álgya Dénes cs. és kir. őrnagy 8 kor. Strausz Lajos fűth. fóm. 8 kor. Bertalan Pál 8 kor. Tóth Lajos 6 kor. Novák Lajos 6 kor. Sirokay Béla 4 kor. Conti Lajos 4 kor. Günther Mihály 4 kor. Szabó Miklós 4 kor. Varga Sándor 4 kor. Kroó Hugó 4 kor. Hrehus József 2 kor. Dr. Fenyves Lajos 2 kor. Csighy István 2 kor. Auszländer Ignác 2 kor. Engel Lipót 2 kor. Tóth Antal 2 kor. Marcsek Gyula 2 kor. Erdős Márton 2 kor. Kun Károly 2 kor. Pap György 2 kor. L. E. 2 kor. N. N. 2 kor. Pap Ferencz 1 kor. Krausz József 1 kor. Tar Albert 1 kor. Márczy Vincze 1 kor. Károly Lajos 1 kor. A felülfizetésekért fogadják az illető urak a rendező-bizottság szíves köszönetét.

Siketnémák kongresszusa. A kongresszusok sorához, amelyeket Párisban a kiállítás idején tartani fognak, csatlakozik egy igen érdekes kongresszus, a siketnémáké. Augusztus 6-ától 8-áig fog tartani a kiállítás kongresszusi palotájában. A kongresszus rendező-bizottsága ez alkalommal be akarja

mutatni, hogy milyen mértékben vettek részt a szellemi életben száz év óta a siketnémák. Előadásokat fognak tartani a siketnéma-oktatásról, a felnőtt siketnémák foglalkozásáról s a siketnéma egyesületeknek az állam és magányosok részéről való támogatásáról. A kongresszusnak két osztálya lesz, az egyik kizárólag siketnémákból fog állani, a másikban csoportosulnak a beszélő résztvevők, a siketnémák barátai és tanítói.

Stanley a háborúról.

A Journal egy munkatársának hosszabb beszélgetése volt Londonban Stanleyvel, aki a transzváli háborúról érdekesen nyilatkozott. Stanley véleménye szerint az angolok jogos dolgot cselekedtek, mikor megindították a háborút. Henry Stanley nem kételkedik az angolok győzelmében.

— A háborúnak akkor lesz vége, — mondotta — ha Pretóriában leszünk. És egy percig sem kételkedem abban, hogy bevonulunk oda. Feltéve, hogy semmi különös baleset vagy szerencsétlenség nem ér bennünket. Azt hiszem, seregünk három hét múlva elér Bloemfonteint és két hónap múlva Pretóriában

lesz. Még lesznek nagy csaták, sok vér fog még folyni, a burok alkudozni fognak, majd újra felveszik a fegyvert; talán másodszer is tárgyalásba bocsátkoznak majd velünk, hogy azokat ismét félbeszakítsák, de mindezeket egybevetve, azt hiszem, a háboru július elején be lesz fejezve. Az ellenségeskedés kezdetén áprilusra vagy májusra számítottam a háboru végét. Igaz, hogy nem hittem a burokat képeseknek ilyen erős és csodálatos ellenállásra. Senki sem tartotta őket olyan félelmeteseknek.

Chamberlain-ről így nyilatkozott beszéde végén: — Önök valószínűleg csakis az angol liberális ujságokat olvassák és ezért tartják Chamberlain-t, aki igen kedves ember — emberevőnek. Igenis, Chamberlain kedves ember. Nyílt, lojális, egyenes és nem büszke. Ha ismernék, bizonyára tetszenék önöknek. Ha Chamberlain jobban beszélne francziául és elmenne a Sorbonne-ra felolvasást tartani, biztos vagyok abban, hogy rendkívül népszerűvé válnék az önök országában.

Végsőakarat.

A végrendelezők nem mindig búsak. Például Signora Govana Dell'Oco meghagyta végrendeletében, hogy a koporsója előtt zenekar menjen, s az a legcsábosabb részleteket fujja a Szép Helénából és az Angot aszszonyból, azonkívül a gyászkiéretben osztogatásnak háromszázötven két-két frankos bont és borral és szivarral is kínáljanak mindenkit, mivelhogy ő nem akar szomorú arcot a temetésen. — Mr. Walter Blanchardnak, a Corinthian-Club megalapítójának is megemlíthető különös végakarata. A végrehajtója a felesége volt, aki is férje elégetett földi maradványának a hamvait

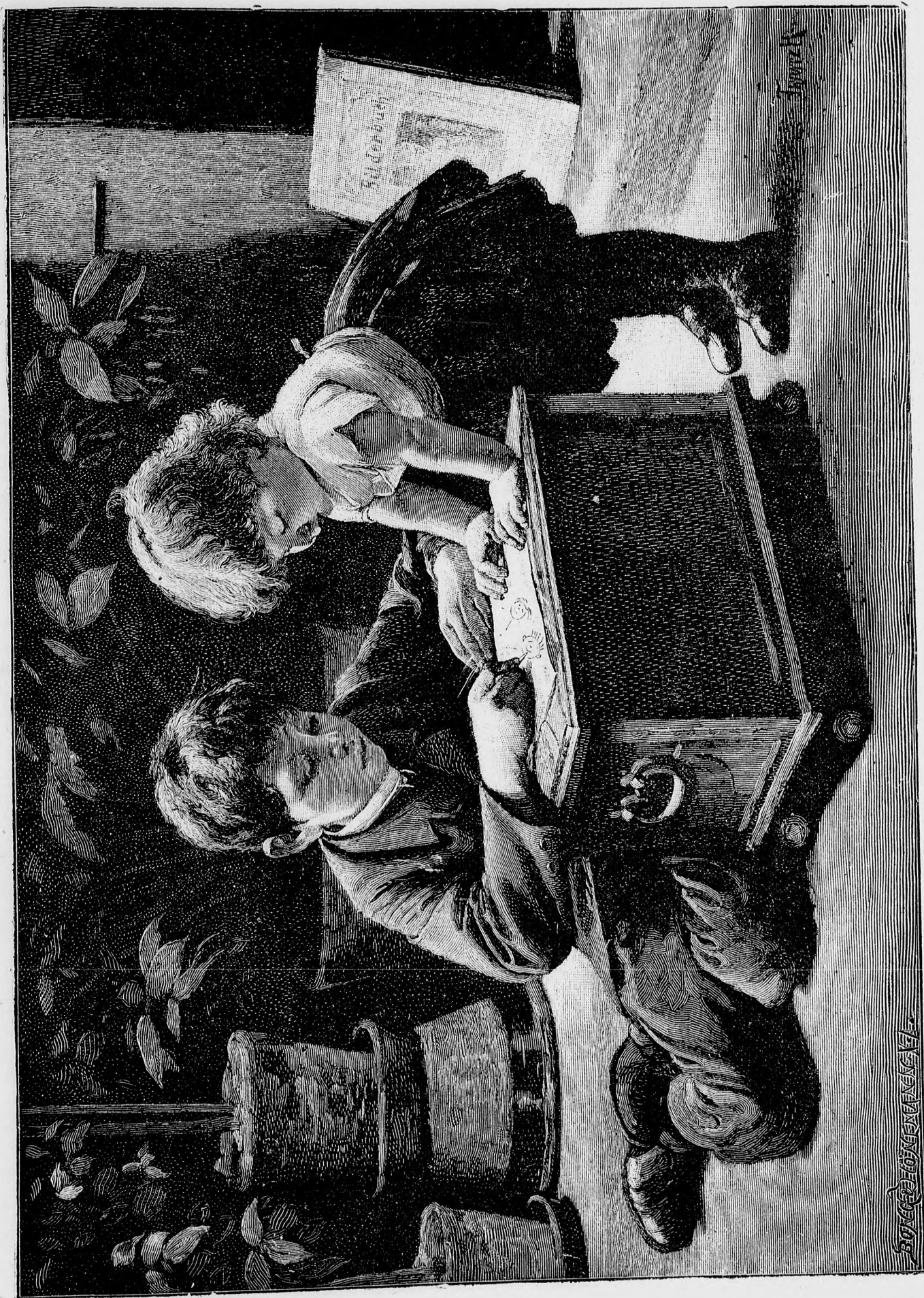

Gyermekek a nagy munkánál.

egy urnában elvitte a San-Francisko öblében horgonyzó amerikai vitorlás hajóra, a Shemandoahra. Az urnát, amely fekete kreppel volt bevonva, átvette a hajó vállalkozó szellemű élélműz-mestere és felmászott vele a főárbozra. Övéhez erősíté az urnát. Mikor pedig fölért az árboz legvégére, akkor a szélbe szórta a hamvakat s Mr. Blanchard özvegye utoljára egy kis porfelhőt látott, a mely szerteoszlott. Így szerette Mr. Blanchard a tengert.

A nászlakomán. Charkow oroszországi városban megrendítő sors ért egy tizenhét esztendőös gyönyörű leányt. Egy fiatalember, aki Charkowban az egyetemet járta, s akinek a Kaukázusban volt kilátása

esküvőt, de a vőlegény hallani sem akart erről, az állását el kellett foglalnia és mint legényember nem akart oda menni. Az esküvő meg is volt, a vendégek együtt ültek a lakománál, s mindenkinek feltűnt a

Rajzoló gyermekek.

egy állásra, beleszeretett a leányba és el is jegyezték egymást, Charkow közelében lakott a leány és családja egy kis birtokon, ahol már készítették is elő az esküvőt. Néhány héttel az esküvő előtt a menyasszony gyöngeségről és arról panaszkodott, hogy semmi akarata nincsen. A szülei el akarták halasztani az

menyasszony halványsága. Egyszer csak átnyujtanak neki egy serleget, hogy ő is kocczintson a boldogságára a vendégekkel. Amikor a serleget kiitta, ájultan esett össze. A vőlegénye rémülten nyujtott át neki egy pohár vizet, amelyet azonban dühös mozdulattal visszautasított, miközben a szeme láza-

san lobogott. Az orvos viziszonyt konstatált. A rettenetes betegség minden kinja közepette néhány nap mulva meghalt a szerencsétlen leány. Kutatták a baj okát s a következő tünt ki: Az elmúlt nyáron meglátogatta egyik barátnőjét a birtokán. Mivel nagy volt a forróság, a verandán vettetett magának ágyat. Éjszaka valami sajgó fájdalomra ébredt. Gyertyát gyújtott s a párnája alatt egy nagy patkányt talált, amely az ajkát megharapta. A sebe behegedt csakhamar. Ettől a sebtől támadhatott az a rettenetes baj.

REGÉNY-ESARNOK.

A ki nem tudott kettőt szeretni.

Regény.

Írta Halévy J.

(Folytatás.)

VII.

Most azonban idején van megtudni, kinek a kezébe került a szegény Criquette. Richard Aurélie 1810-ben született Bourgogne-ban, gróf Lustrac Martigni kastélyában. Anyja, bár még fiatal volt, ügyes és biztos kézzel vezette a nagyúri háztartást; atyja főkertész volt; mind a kettő kitűnő szolga volt, s uruk teljes bizalmát birták, ki nagyra becsülte őket.

Három nappal Aurélie születése után a grófnő is egy kis leány anyjává lett. A gyermekek tizenhét éves korukig együtt növekedtek. A kertész leánya épen úgy nevelődött, épen olyan tanításban részesült, mint a grófhölgy. Valentine vidám, kedves és szeretetteljes, de féktelen, engedetlen volt s nem akart tanulni. Aurélie ellenben higgadt, komoly és csendes volt s nagy szorgalommal tanult. Így történt, hogy Aurélie tizenhét éves korában mindent tudott, a mit Valentine-nek tudnia kellett volna, s a mi egészeu fölös volt állására nézve. Okos és tanult lévén, játszótársnője férhezmenetele után, ki 10,000 frank hozományt ígért neki — helyzete megváltozott, anyjának segített a háztartás vezetésében. Tizenkilencz éves korában a grófnő egyik bérlőjük fiához férjhez akarta adni. Aurélie azonban nem fogadta el az ajánlatot, ő hivatalnokhoz akart férjhez menni, és mint urnő a városban élni. Két évvel később meghalt az anyja, s most ő vette át a háztartás vezetését s fiatalsága daczára minden tekintetben nagyon jól tudta állását betölteni; de annak daczára nagyon boldogtalannak érezte magát alárendelt helyzetében.

Mikor Aurélie 24 éves lett, már több házassági ajánlatot visszautasított, s minthogy olyan kérő nem jött, a melyet ő óhajtott, kedélye mind jobban elkeseredett. Ekkor a gróf egy híres szobrászt hozatott Párisból, hogy különféle, szakmájába vágó javításokat eszközöljön. A szobrász tavaszkor jött s egy segédet hozott magával, Grasson Pierret, ki félig művész, félig munkás és feltűnően szép, deli fiatal ember volt. Grasson egész nyáron dolgozott a kastélyban s midőn novemberben elutazott, másnap Aurélie is eltűnt. Szerette azt a fiatal embert, ki csak unalomból foglalkozott vele, olyan heves szenvedélyvel, miszerint nála nélkül nem tudott s nem akart élni, hanem utána ment. Midőn Aurélie Párisban Grasson lakására jött, az dühösködni kezdett és elkergette őt. Aurélie kért és könyörgött, lábaihoz borult. Hiszen ő nem akar egyebet, csak hogy nála lehessen, mint

szolgáló, mint rabszolga; ő majd dolgozik, főz, mos, rendben tartja a házat, ha csak néha egy jó szót ad neki, egy nyájas pillantást vet rá, eléggé meg lesz jutalmazva. Bár Grasson semmi vonzalmat sem érzett Aurélie iránt, de határtalan szerelme mégis hízelt férfihiúságának s végre engedett könyörgésének és most borzasztó élet kezdődött Aurélie számára. Grassont bosszantotta a szerencsétlen teremtés örületes szenvedélye, ütötte, verte s végy huszszor kidobta őt házából, de ő mindannyiszor visszajött és türelmesen, alázatosan sirva ült egész éjjeleken át a lépcsőn. Egy napon Grasson így szólt hozzá:

— Megnősülök!

— Mikor?

— Holnap lesz az esküvőm!

Aurélie a falnak dűlt, hogy le ne roskadjon. Száraz szemmel nézte, mint hányta holmijait egy ládába, — aztán hordárt hitt és elvitette a ládát. Grasson egyetlen szóval sem bucsuzott el tőle. Ettől a naptól fogva Aurélie többé nem tudott sirni; tovább élt, ha azt ugyan életnek lehet nevezni; érezte, hogy szíve meghalt, megdermedt keblében. Minden szenvedélyét és hevét, a mivel birt, egyszerre elpazarolta; élt tovább mint élőhalott, anélkül, hogy tudná, miért és minek, — neki a szerelem, mely — mint mondjak — az emberek legmagasabb üdvössége, — csak sérelmeket és ütleget hozott. — Aurélie véletlenül Rozita házához került mint fehérvarrónő, ki őt aztán komornának fogadta. Hat hónap alatt teljesen rendbehozta a hanyag, rendetlen háztartást, véget vetett a cselédség csalásainak és visszaéléseinek s azontul csak ő csalt egyedül, ha azt egyáltalán csalásnak lehetett nevezni. A szállítók bizonyos százalékot fizettek neki, ajándékokat fogadott el Rozita udvarlótól, anélkül, hogy épen utána járt volna s minden évben nagymennyiségű bársonyt, selymet és csipkét adott el egy divatárusnőnek. Ezek voltak rendes bevételei, de voltak rendkívüliek is. Egy bankár, — ki Rozitának jó barátja volt, — utasításai és tanácsai szerint igen előnyösen játszott a börzén, úgy hogy midőn Rozitától elvált, vagyona 300,000 frankra rugott, míg urnőjének ugyanakkor épen annyi adóssága volt, Aurélie már régen nyugalomra vágyott. Békés életet akart folytatni, ismeretlenül, tisztességben. De hol? Párisban nagyon jól ismerték, ott nem akart maradni. Atyja és fivére régen meghalt, egyedül állt a világon. Ha mint tisztességes nő akarja életét folytatni, ki az emberek becsülésében részesül, Párist el kellett hagynia. De milyen nehézségekkel és akadályokkal kell majd küzdenie! A vidéki társadalom sokkal bizalmatlanabb, mint Párisban, s nehéz annak tiszteletét és becsülését megnyerni. Abban az időben tanult Rozita spanyolul ama Guarena asszonytól, kivel Aurélie olyan nagy barátságot kötött.

Guarena asszony francia születésű volt, ki a sorsnak sok nehéz csapásai után mint egy spanyol gróf özvegye Párisba jött, hol zongora- és nyelveczkéket adott és abból tengette életét. Guarena asszony nem szeretett Párisban élni, mindig visszavágyott Beauvaisbe, szülővárosába, hol számos családi összeköttetései voltak. Szeretett szenvedéseiről és gondjairól beszélni, s e szerint Aurélievel is minden viszonyait közölte, miáltal annak agyában egy sajátos szövetség eszméjét keltette: Ha ő a jövőben együtt élne Guarena asszonynyal, akkor ő általa bejuthatna Beauvais társadalmi körébe, Guarena pedig viszont gondtalan, nyugodt életmódhoz jutna; az egyik hozza a tisztességet, a másik a pénzt.

Aurélie azonban sokkal okosabb volt, mintsem csak úgy vakon belerohanjon ilyen kalandba; alaposan meg kellett győződnie, vajjon igazán úgy állanak-e a dolgok, a mint az özvegy beszélte. E szerint egyszer felszólította Guarena asszonyt, ránduljon vele Beauvaisbe. Aurélie ez alkalommal néhány látogatást tett barátnőjével és meggyőződött, hogy mindenütt nagyon szívesen látták, s hogy — habár Párisban nem használta e címet — valóban Guarena gróf özvegye, férje ismert Karlista-párti volt és mint száműzött halt meg Franciaországban. Ezen látogatások alkalmával Aurélie egészen más világban érezte magát; nagy különbség volt élete és ezen társadalmi érintkezések közt, ott az első helyre ültették és udvariasan az ajtóig kísérték.

Hanem a grófnét nem lehetett olyan könnyen a szerződés megkötésére bírni. Nagyon jól érezte, hogy eladja magát, de Aurélie mégis legyőzte a nyomoruság által megtört öreg asszony ellentállását. Aurélie 1860-ban, június elején, egy kis kertés házat bérelt Beauvais-ben Guarena nevére, melyet egy odavaló kárpitossal egyszerűen, de csinosan berendeztetett. Aurélie csak az utolsó pillanathan akarta szándékát Rozitával közölni, hogy így a hosszadalmas fejtegetéseknek elejét vegye; ezért kérte Guarena asszonyt, midőn a ház teljesen be volt rendezve, menjen előre és foglalja el ismét régi helyét a társaságban. Aztán bekövetkezett Rozita elutazása és Aurélie most azt az új tervet foganatosította, hogy Criquetet magához veszi; már régen feltűnt neki a kis leány eszessége, engedelmsége, kecsessége, és azonkívül arca ritka szépsége.

Rozita komornája nagyon is jól tudta, milyen nagy hatalom a szépség, ha az ember kellőleg ki tudja használni. Criquette elősegítheti Aurélie terveinek valósulását és szilárdabb alapot kölcsönözhet nekik; jól fogja nevelni a kis leányt és Beauvaisben valami tekintélyes emberhez férjhez adja majd.

Mióta Aurélie gazdag lett és legkedvesebb álmai megvalósulása közeledett, néha az a gondolat nyugtalanította, hogy talán még sem igaz uton szerezte vagyonát, de azzal nyugtatta meg lelkiismeretét, hogy ezentul jámbor életet fog folytatni, — hiszen az különben is nagyon beillett programjába; azt is remélte, hogy egy jó cselekedet lecsillapítja néha hangosan felszólaló lelkiismeretét. E szerint 1860. október havában beadta Criquetet a Szűz Mária-zárda nevelőintézetébe, s így lett a gyermek a különben nagyon jó hirben álló zárda növendéke, holott ugyanazon évnek tavaszán még Kolibri princzesz szerepét játszotta a Porte-Szt.-Martin színházban.

(Folytatása következik.)

ISMERETEK TÁRA.

Marsit.

Londonban katonai körökben nagy érdeklődéssel kísérleteznek egy új robbanó anyaggal, a melyet egy Marsit nevű amerikai ember talált fel. A feltaláló elővett a robbanó anyagból egy darabot, szétzúzta darabokra, majd egészen finom liszté. Ambár már így is nagy hő fejlődött, a robbanó anyag éppen-séggel nem mutatta veszedelmes tulajdonságait. Hanem villamos szikrával érintkezve fellobbant és rögtön elmúlt. A feltaláló szerint nagy erejű villamos szikrára van szükség. A Marsitból egy bizonyos mennyiséget nagyobb gránát torkába helyeztek, s aztán a gránátot

a földbe ásták. Arra a helyre egy másfél czentiméteres széles fémlemez tetek és arra egy faépítményt. Rettenetes robbanás állott be, amikor az áram megindult. A fémlemezben nagy lyukat szakított a robbanás, s a gránát ezer darabban repült szét.

Tanácsok a dohányzóknak.

Egy Laqueur nevű straszburgi szemorvos tanulmányt írt a dohányzás veszedelmeiről. Akiétvágytalanságban és krónikus gyomor-katarrhusban szenved, kétszeresen óvatosnak kell lennie a dohányzás tekintetében. A dohánybaj nem igen támadja meg azokat, akik huszonöt grammnál kevesebb dohányt fogyasztanak el naponkint. Érzékeny szervezetűeknél még kevesebb dohányzás is zavarokat okozhat a szív működésében. Huszonöt gramm dohány körülbelül öt rendes nagyságu szivarnak felel meg és ennél többet még szenvedélyes dohányzóknak sem volna szabad elszívni naponkint, éhgyomorra szivarozni káros, legjobban viselhető el a dohányzás étkezés után. S ha két étkezés közben még egy szivart akar az ember elszívni, akkor egyék valamit, akár csak egy kis kétszersültet is. Nem jó a szivart végig a szájjában tartani. Némelyeknek pláne az is a szokásuk, hogy a szivart rágják, amivel a dohány ártalmas anyagai feloldódnak s a nyállal mérgek jutnak a gyomorba, ha kis adagokban is. A szipka használatával sok veszedelem előzhető meg, de persze a szipkát sokan azért kerülik, mert a dohánynyencz félti tőle az élvezetét. A dohánymérgezés rendszeren a szivműködésnél mutatja a hatását. Eleinte ritkábban, később gyakrabban mutatkozó szivdobogás és nyomasztó érzés alakjában jelentkezik. Ez az első intő jel. Aki erre nem hallgat és nem mérsékli magát a dohányzásban az komolyabb bajokra is számíthat.

A ház, mint iránytű és óra.

A madagaszkari Hova-törzs századok óta úgy építi a házeit, hogy észak-déli irányban fekszenek. Az ajtókat és ablakokat pedig a nyugati oldalfalakon helyezik el. Ebből a százados szokásból kifolyólag a hovák a lakás egyes tárgyait nem jobbra és balra helyezik el, hanem északra, nyugatra stb. Egy példa megvilágítja az egész dolgot. A családfő, mikor rendelkezik az asztalnál, akkor a családtagokat az északi és déli sarokra ülteti, ő maga a nyugati asztalsarkon trónol s vele szemben, keleten, az anya ül. Sibree, madagaszkari utazó, azt írja könyvében, hogy a Hova-törzs háza egyuttal napóra is és az órát a ház egyes megvilágított részeiről nevezi el. Például a délelőtti 9 óra mi táto hátra, ami magyarázul annyit jelent, hogy »a nap átmege a háztetőn«. Délben azt mondják, hogy mi tatáo vovonana, a nap a tetőn áll, egy órakor, hogy a nap bekukucs-kál és így tovább. A Hova-törzs eme speciális érzéke az égtájak iránt aztán azt eredményezi, hogy bámulatos ügyességgel tudják megállapítani az időt és az utirányokat.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Figyelmeztetés! Kérjük a tisztelt tagokat, hogy minden egyes befizetésnél a tagkönyvecske számát okvetlenül felírják a seck- vagy utalvány-lapokra, mert külön-

ben a nehézkes kezelés miatt könnyen megtörténhetik, hogy igényeik csorbát szenvednek.

Abban az órában. Egy párisi lapban érdekesen szenírozott hirt olvasunk egy szerelmes pár történetéről. Alkalmas arra, hogy a spiritiszták malmára hajtsa a vizet, pedig minden tulságos szellemi előkelőség nélkül megérthető az eset. Ime különben a történet: Neuillyben, Páris egyik külvárosában élt csinos falusi házacskájában D. asszony Frigyes fiával és hugával, Mártával. A két ifju teremtés között hevesebb érzelem fejlődött, mint a megszokásé, a rokonságé meg a barátságé; és D. asszony szívesen adta beleegyezését tervezett frigyükhöz, mihelyest Frigyes elvégzi építészeti tanulmányait. Február közepe tájára volt kitűzve a menyekző, hat héttel ezelőtt tüdőgyulladásba esett a 23 éves ifju és meghalt. Márta vőlegénye betegsége alatt nem mozdult el annak ágya mellől s a gyászba borult anya a temetés után erővel vitte el a gyászházból Párisba egy rokonához. A leányka a vigasztaló környezet előtt mindig csak azt ismételte:

— Vőlegényem halála előtt megígérte, hogy nem hagy idelelni egyedül a földön. Néhány percczel azelőtt, hogy kilehelte a lelkét, így szólott hozzám: »Ne sirj, szerelmesem! Azért mi egymásé leszünk. Egy hónap múlva érteid jövök. Ugyanabban az órában várj reám szobádban, amelyben utolsót lehelek. Magammal viszlek s örökké egymásé leszünk.«

D. asszony előtt eltitkolták ezt a különös beszédet és Márta néhány nap előtt látszólag megnyugodva tért vissza néniéhez Neuillybe. A napokban volt épen egy hónapja, hogy Frigyes — esti 11 órakor — meghalt. Márta feltűnően bánatos volt aznap, reggeli után szobájába tért és egész nap ott maradt. Tizenegy óra tájban, mielőtt D. asszony lefeküdt volna, benézett hugához, hogy utána nézzen, mint van, s amint belépett, megrettenve áll meg: Márta ott ült a szoba közepén egy karosszékben, nem gyászruhájában, hanem abban, amely eljegyzésekor volt rajta, Frigyes jegygyűrűje az ujján és mereven néz az ingaórára, amely 11 előtt öt percet mutat. D. asszonyt nem is vette észre. Ez közelebb lépett hugához, mikor egy váratlan szélroham föltépi az ablakot és eloltja a lámpát, ami az asztalon állott. Márta még mindig mozdulatlan maradt. D. asszony szelíden vállára teszi kezét. Márta ekkor borzalmas rémkiáltással előre bukik, arczzal a földre és nem mozdul többé. Az orvos már csak a halált tudta konstatálni.

Drága képviselő. Az amerikai milliomos klub, amint az Egyesült-Államok szenátusát nevezik, éppenséggel nem olcsó társaság. Az amerikai népnek ugyan csak drágán kell megfizetni azt a luxust, hogy milliomosokkal képviselteti magát. Az elmúlt esztendőben ennek a testületnek az eltartása 1,293.263 dollárba került, amiből 483,707 dollár rendes kiadásokra kellett, míg nyolczszázezer dollárnál nagyobb rész mellékiadásokra kellett. Az urak mindegyike tehát egy esztendőben körülbelül tizezer dollárt adott ki mellékes dolgokra. Hogy mik ezek a kiadások? Gyujtóra háromszáz dollár kellett, szappanra ötszáz dollár. Nagy szerepet játszik az ital, de a följegyzések elhallgatják az italok minőségét. Alighanem citrom az italok tulnyomó része, mert csak egy

hónapban, júniusban nyolczvanhat lánánál több citromot használtak el. Az év során kellett azonkívül még kétezer dollár ára ásványviz, 2510 font cukor és hónaponként vagy kétezer font jég. Más italokra még 4500 dollár jutott. A lajstromban 800 dollár szerepel lázellenes szerekre és egyéb orvosságokra, hajnyírásért, borotválkozásért és czipótisztogatásért háromezer dollárt fizettek ki. A legnagyobb rovat a telegrammoké. A szenátorok ugyanis tetszés szerinti mennyiségben táviratozhatnak, úgy hogy megtörtént már az is, hogy egy szenátor csupán egy napon háromszáznál több telegrammot adott fel.

A bünszerző bicikli. Az ismert olasz antropologus, Lombroso tanár azt mondja, hogy minden új mechanizmus megsokszorosítja a büntettek okát és számát. Ezt a tételét most a biciklin igyekszik bebizonyítani s e végből hosszabb értekezést irt egy külföldi folyóiratba. A biciklis, mondja Lambroso, elsőbbsen is tolvajokat nevel az emberekből; az újságokban napról-napra olvashatunk kerékpár-lopásokról és bicikkelivel történt csalásokról. Ehhez hasonló bűnöket persze az arany és ékszer is okozott. De Lombroso azt igyekszik bebizonyítani, hogy a kerékpár egészen különös, néha igen szellemesen kigondolt büntetteket hozott létre. A biciklit gyorsasága nagyon alkalmassá teszi más büntettek elkövetésére, különösen rablásra. Mert, mondja Lombroso, mi teszi könnyebbé a menekülést és az alibi bebizonyítását, mint a bicikli, a mely gyorsabb mint a ló és biztosabb mint a vasut. Az ilyen utonállók rendesen szenvedélyes, ügyes biciklisták és sokszor igen jó családból származnak; vannak közöttük gyakran elzülött diákok is. E mellett azonban beismeri Lombroso, hogy a bicikli, míg egyrészt büntetteket hozott, másrészt jótékony és kulturális intézményeket hozott létre. Hozzáteszi még, hogy a mig alkalmat ad büntettek elkövetésére, módot nyújt a büntettek fölfedezésére és megakadályozására is.

Diszitó nők. Berlinben megint akadt egy foglalkozás, amelyben a nők vetélytársai a férfiaknak. Szó van tudniillik a női diszitókról, akiket már nagyon sok üzletben alkalmaznak, különösen pedig kedvelik őket a butorkereskedők. A nőt ügyes keze és kifejlett izlése különösen alkalmassá teszik erre a foglalkozásra. Azok az asszonyok és leányok, akik így beállanak diszitóknak, négy-hat hetes kurzust töltenek valami kárpitosnál, akinek megfelelő tandíjat adnak. Ők aztán nemcsak ajtókra és ablakokra aggatnak fel függönyöket, hanem mindenféle olyan munkát végeznek, amit a diszitó. Az asztalterítés minden esinjával-binjával is munkájuk nekik. Még a kirakatok diszítésében is konkurrálnak a férfiakkal. Több fehérnemű-kereskedésben is a drága férfierők helyett tisztán nőket alkalmaznak. Egy-egy ablak vagy ajtófüggönynek a felaggatásáért harmincz-hatvan pfenninget kapnak ezek a diszitó nők. Más munkájukat drágábban fizetik.

Azokról a sóalapítványokról van szó, melyeket Apaffy Mihály erdélyi fejedelem 1671-ben adományozott a máramarosi református egyházak segítésére. A fejedelem ugyanis adománylevelével a máramarosi sóbányáktól meghatározott mennyiségű kősót rendelt az egyházaknak, iskoláiknak sőt a tanulóknak is. Az erdélyi fejedelmek évenként pontosan kiadták a kősót; Lipót császárnak 1691-ben kelt hitlevele is megerősítette Apaffy alapítványát, de 1720-ban a bécsi kamara mégis megtagadta az

alapítvány elismerését. Ettől kezdve egészen mostanáig a máramarosi református egyházak folytonosan törekedtek, hogy érvényesíthessék az Apaffytól szerzett beneficiumot. A bécsi kamara többször kijelentette, hogy ez a beneficium nem illeti meg az egyházakat, de mégis ex pura gratia évenként nyolczvan rénes forint husz krajczárt adott a szegény máramarosi református egyházközségnek, s még ezt az összeget is leszállította később 35 forint 70 krajczárra. A szabadságharcz kezdetén kérték a reformátusok Apaffy adománylevelének elismerését, de sem akkor, még kevésbé az abszolút időszakban nem érték el céljukat. A kiegyezés évében az új alkotmányos kormányt megint fölkeresték a máramarosiak régi panaszukkal, de 1894-ig nem birták kérelmük igazságáról meggyőzni a kormányt. 1894-ben Szikszay Zoltán máramaros-szigeti lelkész memorandumot intézett a pénzügyminiszterhez, melyben a máramarosi alapítvány történetét előadta s hangsúlyozta, hogy ők nem jutalmat kérnek, hanem azokat a beneficiumokat akarják helyreállítani melyek jog szerint ma is megilletik őket. A pénzügyminiszter erre kijelentette, hogy hajlandó a sójavadalom megváltására, ha ebbe a király és az országgyűlés is beleegyezik. A miniszter leirata alapján 1898. július 21-ikén Máramaros-Szigeten a református egyházak és a kincstár képviselői értekezletre gyűltek össze az Apaffy-féle sójavadalom tárgyában, s a 7500 darab kősó-javadalom fejében tizenötezer forintot kértek a kincstártól. A pénzügyminiszter ezt a kívánságot nem fogadta ugyan el, de kijelentette, hogy évenként ötezer forintot hajlandó adni, és pedig olyan arányban, mint Apaffy kiosztotta a kősót az egyes egyházak között. A miniszter ajánlatát a máramarosi egyházközségek most elfogadták és így végre száznyolczvan esztendei viszontagság után megkötötték az egyezséget. A minap Tisza-Ujlakon tartott egyházmegyei gyűlésen bejelentették, hogy a király jóváhagyta az egyezséget s a jövő évi költségvetésbe már fölveszik az Apaffy-alapítványnak megváltási összegét.

Napoleon Szt.-Helénán. Dr. O'Meara ir orvos, ki megosztotta I. Napoleonnal száműzetését Szt.-Heléna szigetén 1822-ben, a nagyhódítóról igen érdekes följegyzéseket tett közzé. Dr. O'Meara azonban kortársaira való tekintettel nem merte összes följegyzéseit közreadni és ezek a Century Magazine-ban csak most láttak napvilágot. Kitűnik ez adatokból, hogy Napoleonnal Szt.-Heléna szigetén nem a legkiméletemesebben bántak. Azokat a londoni lapokat, melyek róla kellemetlen dolgokat írtak, rendszeresen megküldték neki. Napoleon azonban ahelyett, hogy ezen boszankodott volna, a nemzetközi politikára vonatkozó cikkeket nagy érdeklődéssel olvasta. A mikor a kormányzó ezt észrevette, a lapok elmaradtak és pedig ép akkor, a mikor az angol parlamentet újból megnyitották, mert észrevették azt is, hogy Napoleon eziránt nagyon érdeklődött. Napoleon nagyon csodálkozott, hogy a lapokat már nem kapja, O'Mearától kérdezte, hogy mi ujság és ez aztán röviden elmondta neki, hogy a parlament első ülései hogyan folytak le. »Honnan tudja ön mindezt?» kérdezte Napoleon. »A lapokból, melyeket a kormányzótól kaptam, mert a lapok most a kormányzó címére érkeznek.« O'Mearának szigorúan megtiltották, hogy a lapokat Napoleonnak átadja. Csak azt engedték meg, hogy azok kivonatát Napoleonnal szóbelileg közölje. Napoleon ezt nagyon zokon vette.

Egy tisztet tukmáltak rá Napoleonra, akinek az volt a föladata, hogy a volt császár minden szaváról és cselekedetéről jelentést tegyen. Ez a tiszt bármikor előzetes bejelentés nélkül benyithatott Napoleonhoz, míg ez végre kijelentette, hogy lelő mindenkit, aki hozzá kopogtatás nélkül mer benyitni.

Kassza-gigász. Ahogyan fejlődik a kassza-készítés tudománya, épen úgy fejlődik a betörés tudománya is. A legremekebb kasszákat ki tudják fúrni a betörők rövid pár óra alatt, mert nekimennek a »modern rabló-technika minden vivmányával«. A Trust Co. Pittsburgban most azonban olyan kasszát készít, ami az eddigi összes tolvaj-furfangoknak fittyet hány. Ez a kassza 3600 métermázsas sulyu, 6 méter hosszúságú és edzett nikkelacléből áll. Seholy nincs rajta kidudorodás, ahol meg lehetne kezdeni a munkát és még cementsfallal is körül van építve. A körforma ajtó 200 métermázsás sulyu és 27 Wertheim-zár van rajta.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Felkérjük igen tisztelt tagjainkat, hogy a szerkesztői üzeneteket elolvasni sziveskedjenek, mert tekintve attól, hogy levelekre, levelezőlapokra, utalvány- vagy cheque-lapon tett kérdésekre többnyire itt válaszolunk s a beküldött pénzküldeményeket, ha több óra küldetnek, itt nyugtázzuk, gyakran általános érdekű értesítéseket is adunk, bár névre szólnak.

Dietz Antal, Gyulafalva. 1899. januárius 1-től 1900. márczius 31-éig teljesen rendben van. Üdvözet. — *Lendvai Mihály, Hadház.* Elkönyveltük 1900. márczius és április hóra. Üdvözet. — *Kraml Nándor, Budapest.* Elszámoltuk 1900. február és márcziusra. Üdvözet. — *Baranyi Géza, Piski.* Elszámoltuk 1900. márczius és április hónapokra. Üdvözet. — *Glozik Mihály, Szarvas.* Elkönyveltük 1900. márczius és 1899. júliusra. Üdvözljük. — *Waldvoegel Konrád, N.-Maros.* Megkaptuk, rendben elkönyveltük, üdvözljük. — *Györbíró Ferencz, Déva.* Elszámoltuk 1900. január és márcziusra. Üdvözljük. — *Bojtár Bertalan, Kassa.* Elkönyveltük 1900. február, márczius és április hóra. Üdvözljük. — *Ray Péter, Budapest.* Elszámoltuk márcziusra. Üdvözljük. — *Buresch Lajos, Gyulafalva.* Elkönyveltük 1899. december, 1900. január, február és márczius hónapokra. — *Wittmann J. Szolnok.* Szives fáradozásáért fogadja ez uton őszinte köszönetünket. Üdvözljük. — *Csontja János, Déva.* Beküldött hat koronát elszámoltuk 1899. október, november, december hónapokra, üdvözljük. — *Nagy Sándor, Királyháza.* Elkönyveltük 1900. április hónapra. Üdvözljük. — *Fási Balázs, T.-Szt.-Miklós.* Elszámoltuk 1900. február és márcziusra. — *Végh János, S.-Udvar.* Elszámoltuk 1900. márczius és április hónapokra, üdvözljük. — *Gallasz Sándor, Czece.* Elkönyveltük 1900. márczius, április és május hónapokra. Üdvözljük. — *Szepess Antal, Spacva.* Elszámoltuk 1900. február és márczius hónapokra. Üdvözet. — *Bartosics József, Pleternica.* Elkönyveltük 1900. márczius és április hónapokra. Üdvözljük. — *Balázs Imre, Száldobos.* Üdvözljük, kívánjuk, hogy csak örömet okozzon. Üdvözet. — *Kokos Ferencz, Sziget-Csepel.* Mindig február 24-ére esik. Szívélyesen üdvözljük. — *Kovács Imre, Selyp.* Beküldött 16 koronát megkaptuk s megfelelően számoltuk el. Üdvözljük. — *Buzás Vilmos, Petrozsény.* 11 korona 18 fillért megkaptuk, rendben elszámoltuk. Üdvözljük. — *Boross Lajos, Tószeg. Rákóczy Lajos, Déva. Markunék J. Kecskemét. Gönczy Károly, Szatmár.* Elkönyveltük 1900. márczius és április hónapokra. Szívélyesen üdvözljük. — *Szentpéteri Béla, Bród.* Elkönyveltük 1899. július és augusz-

tus valamint 1900. március hónapokra. Szívélyes üdvözlet. — *Giczy János, Esztergom.* Elszámoltuk 1899. november, december, 1900. január és február. Üdvözöljük. — *Hrosz János, Meixner Vilmos, Gyulafalva.* Elszámoltuk 1899. december, 1900. január, február és március hónapokra. Szívélyesen üdvözöljük. — *Glenk Vilmos, Budapest.* Elkönyveltük 1900. március, április és májusra. Üdvözöljük. — *Kael Lajos, Ujpest.* Elszámoltuk 1900. március és április hónapokra. Üdvözöljük. — *Sztnes Pál, Petró János, Nagy-Rócze.* Megkaptuk, rendben van, üdvözöljük. — *Fuchs János, Budapest.* Elkönyveltük 1900. február és márciusra. Üdvözlet. — *Péterffy Béla, Budapest.* Beküldött kilencz korona 70 fillért megkaptuk, elszámoltuk, köszönjük, üdvözöljük.

Figyelem!

BALOGH LAJOS uri és női divatárak üzlete
Budapest, Rottenbiller-utca 1.

Ajánlja a következő divatcikkeit a legjobb és legfinomabb kivitelben a legjutányosabb árak mellett:

Fehér férfi ingek.

Sima mellel, gallér és kézelő nélkül frt 1.20, 1.50, 1.75, 2.—, 2.25,
Szegélyes ing, gallér és kézelő nélkül frt 1.30, 1.60, 1.80, 2.25, 2.40,
Ing, gallér és kézelővel frt 1.20, 1.30, 1.50, 1.75, 2.—.

Fehér ing, divatos színes mellel.

Szegélyes	1.30, 1.50, 1.75	Francia creton ingek	1.30, 1.50, 1.80
Sima mellel	1.30	Oxford legerősebb	1.30
Batiszt mellel	1.60, 1.80	Fiu ingek fehér vagy színes	1.—, 1.20
Francia batiszt ing	1.50, 1.75, 2.25		

A felsorolt ingek nyakbőségéi 35 ctmrtől 48 ctmrig raktáromon vannak.

Flanell ingek, vagy ugynevezett turista-ingek.

Szaten minden színben drb-ja	1.30, 1.50
Fél batiszt	1.25, 1.50, 1.80
Batiszt	2.—
Fél nyersselyemből	1.30, 1.50, 1.80, 2.—, 2.50
Nyersselyem	3.—, 4.—, 5.—

A »Kintartás« igen tisztelt előfizetőink, ha tagsági könyvecskéjükkel vagy annak számával magukat igazolják 10% árengedmény.

Vidéki megrendelések gyorsan, jutányosan eszközöltetnek.

10.000 frt tiszta nyereséget

a legkisebb rizikó mellett elérheti bárki évenként, aki egy

biztos, és az egész Osztrák-Magyar birodalomban engedélyezett értékpapírok kihasználására alakult egyesületbe

mint tag — belép.

Havi hozzájárulás 6 frt, fél rész 3 frt.

Tagsági feltételeket (prospektust) ezen **nagyon szolid** egyesületre nézve ingyen és bérmentve küld (Porto: levél 10, kártya 5 kr.)

AMSTERDAM, A kereskedelmi és
Nicolaas Witsenkade 13. hitelbank igazgatósága.

Ügyes képviselők kerestetnek.

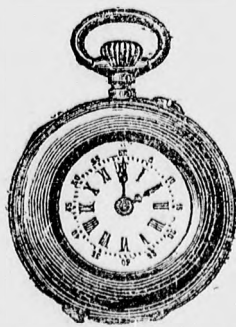
Ajánlatok német nyelven kéretnek.

Hirdetések
felvételek a kiadóhivatalban
Budapest, VIII., Köztemető-ut 3.

Bámulatos olcsó! Goldin óra 8 frt.

Nikel remontoir erős zsebóra, szépen diszitett tokkal, másodperc-mutatoval **csak 2 frt 60 kr.** Nikel remontoir zsebóra zománcz számlappal, minden 32 órában felhuzandó, kitűnő szerkezetű, **3 frt 50 kr.,** dupla fedéllel **5 frt.** Uj ezüst rem. zsebóra, művészileg vésett tokkal, teljes szerkezetű, **4 frt 20 kr.,** dupla fedéllel **5 frt 50 kr.** Tula rem. zsebóra **5 frt,** dupla fedéllel **7 frt 50**

KUN H. műórás

kr. Valódi ezüst rem. zsebóra finom svájcei szerkezetű **6 frt,** dupla-fedéllel **8 frt.** Valódi ezüstlánczok **2 frt** és feljebb. Ébresztő-órák **2 frt.** A nálam vásárolt nikel- és ezüst-órák valódiságáért 10 évi írásbeli jótállást nyújtok. Javítások 2 évi jótállással. — Képes árjegyzéket **órákról,** továbbá külön árjegyzéket **tajtékpipákról** ingyen és bérmentve küldök.

BUDAPEST,
VII. ker., Klauzál-utca 32. sz. K.

Buschmann F. könyvnyomdája Budapest (Haris-Bazár).

Czimbalmaim az ezredéves kiállításon kitüntette.

Szalón-czimbalmok

pedálos, barna vagy feketében, kitűnő erős csengő hanggal, erős szerkezettel, 3 évi jótállással. Bolti ár 150 frt, nálam 75 frtért kaphatók. — Alapos tanítást is elvállalok, havonta 8 frtért.

Árjegyzéket bérmentve küldök.

JEGESI GÉZA

műokleveles czimbalomkészítő és a vaskoronás czimbalom feltalálója

Budapest, VII., nefelejts-utca 43. sz.
készítési telepen.

NEM HULL A HAJ, NINCSTÖBBÉ KOPASZ EMBER

Szenzációt kelt a gyógyfűkivonatam, melyet évek hosszú során át tanulmányoztam, hogy mikép lehessen meggátolni a megkopaszodást.

EXIKÁTOR

1 üveg ára 2 korona 40 fillér.

Felfedeztem és százszoros pénzzel fizetek, ha kétszeri használat után rögtön meg nem szűnik a hajhullás, korpaképződés és mindennemű fejbőrbetegség.

Kapható gyógyszerárakban és mindennemű illat- és piperecikk-kereskedésben

Főraktár: Török József gyógyszerár, Király-utca 12.

Erdélyi főraktár és vezérképviselőség: GÓTH GYULA, illat- és piperecikk-nagykereskedőnél, Gyulafehérvár, főtér.

Vidéki megrendeléseket utánvétellel azonnal eszközöl:

Egyedüli készítő és szertküldési raktára **DOBÉ NÁNDOR,** uri-, női- és színházi fodrász Budapest, Nefelejts-utca 27